

УДК 613. 6. 01

**ОЦІНКА СТАНУ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ
В РІЗНИХ ГАЛУЗЯХ ПРОМИСЛОВОСТІ***Марич В. М.**Мірус О.Л., канд. хім. наук, завідувач кафедри промислової безпеки та
охорони праці*

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Оцінку рівня стану охорони праці в підрозділах здійснює відділ охорони праці та спеціалізовані комісії за результатами періодичного контролю за відповідний період на підставі статистики травматизму, аналізу усунення порушень, виявлених під час попереднього контролю, зазначених у приписах інженерів охорони праці, органів нагляду тощо.

Стан охорони праці необхідно оцінювати на основі відповідних показників, їх чисельної оцінки та при порівнянні із заданими чи базовими значеннями. Система показників потрібна для того, щоб: планувати і прогнозувати стан охорони праці на перспективу у вигляді цільових завдань; об'єктивно оцінювати фактичний стан охорони праці й ефективність функціонування системи управління, а також ступінь вирішення цільових завдань (досягнення мети); порівнювати в оцінюваному періоді діяльність підприємств у галузі охорони праці, які мають різний характер виробництва; використовувати показники як вихідну інформацію для економічного регулювання; вибирати пріоритетні напрями діяльності (оптимальні варіанти), які забезпечували б ефективне функціонування системи за обмежених ресурсів.

Практика свідчить, що для оцінки стану охорони праці можуть застосовуватися як кількісні (оцінні), так і якісні (аналітичні) показники. Серед найбільш поширених кількісних показників стану охорони праці слід виділити традиційні коефіцієнти частоти (Кч.т) та тяжкості травматизму (Кт.т). Крім них, для оцінки стану можуть бути використані й такі кількісні показники: чисельність потерпілих у результаті нещасних випадків із втратою працездатності більш ніж на один робочий день (абсолютне число за даними статистики); загальна кількість днів втрати працездатності по всіх нещасних випадках з урахуванням перехідних; коефіцієнт частоти смертельного травматизму (Кч.с); відносні коефіцієнти частоти (Кч.т.в) та тяжкості (Кт.т.в), що обчислюються як відношення Кч.т та Кт.т до базових завдань Кч.т.б і Кт.т.б.

Серед усіх кількісних показників відносні коефіцієнти частоти та тяжкості травматизму найбільше відповідають цільовій стратегії управління, оскільки базові значення показників можуть періодично коригуватися в міру наближення до них чи за їх перевищенням. Тоді робота підприємства

(підрозділу) оцінюватиметься як задовільна. На основі кількісних та інших показників роботи підприємства в галузі безпеки праці може здійснюватися й якісна оцінка стану охорони праці: задовільний стан, незадовільний стан чи вкрай незадовільний стан. З цією метою мають бути встановлені чіткі, об'єктивні межі даного розподілу.

Стан охорони праці вважається незадовільним за наявності в підрозділі в оцінюваному періоді хоча б одного з перелічених факторів: одного й більше травматичних випадків чи аварійних ситуацій; порушень, що виявляються повторно по закінченні терміну усунення; порушень, пов'язаних з явною чи потенційною небезпекою для здоров'я і життя людей, значними негативними технічними чи екологічними наслідками (так званих критичних порушень), а також виявлених у момент проведення періодичного (квартального) контролю. У разі відсутності в підрозділі зазначених факторів стан охорони праці оцінюється як задовільний.

Оцінка стану охорони праці за результатами роботи за рік здійснюється щодо тих самих категорій, виходячи з переважаючої оцінки за результатами періодичного контролю. Якщо охорона праці була оцінена більше ніж в одному кварталі незадовільною за результатами року, вона не може бути оцінена позитивно, тобто задовільною. У разі, якщо хоча б в одному з кварталів робота підрозділу оцінювалась як вкрай незадовільна за результатами року, вона повинна бути визнана також незадовільною.

Оцінка охорони праці на підприємстві в цілому здійснюється на підставі відповідних оцінок у підрозділах. Незадовільно оцінюється рівень охорони праці, якщо її стан більш ніж у половині підрозділів було оцінено незадовільно, коли коефіцієнт частоти травматизму в обліковуваному календарному періоді перевищує його значення за аналогічний період порівнюваного (минулого) року. Стан охорони праці оцінюється вкрай незадовільно в тому разі, якщо хоча б в одному з підрозділів і хоча б в одному з періодів він оцінювався як вкрай незадовільний. В усіх інших випадках, крім зазначених, рівень охорони праці оцінюється задовільно (позитивно).

Разом з тим практика показує, що для характеристики діяльності підрозділів усередині підприємства цілком достатньо якісної, а не кількісної оцінки стану охорони праці (наприклад, задовільний, незадовільний або вкрай незадовільний стан).

Література:

1. Закон України «Про охорону праці»
2. Гогіташвілі Г. Г. Системи управління охороною праці. — Л.: Афіша, 2002. 320с.
3. Жидецький В. Ц. Основи охорони праці. — Л.: Афіша, 2002. — 320 с.